

Sygn. akt : VU 59/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Solecka

Protokolant: Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 23 listopada 2012 roku

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 59/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawczyni J. S. prawo do emerytury od dnia 01 listopada 2012 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 39 lat, 8 miesięcy i 18 dni, tj. 476 miesięcy oraz 2 miesiące i 7 dni okresów nieskładkowych. Powołując się na art. 7 pkt 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazał, iż przy ustalaniu wysokości emerytury nie uwzględniono m.in. okresu od 18 stycznia 1969 r. do 01 grudnia 1971 r.. Argumentował, iż ubezpieczona nie załączyła dokumentów potwierdzających, iż jej matka, M. M., nad którą w tym czasie wnioskodawczyni sprawowała opiekę została zaliczona do I grupy inwalidów lub została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczyni domagała się uznania za okres nieskładkowy okresu od 18 stycznia 1968 r. do 01 grudnia 1971 r.. Wskazała, iż w tym czasie sprawowała opiekę nad matką, której przysługiwała renta inwalidzka. Przyznała, iż nie dysponuje dokumentem stwierdzającym, iż M. M. została zaliczona do I grupy inwalidów. Nadmieniła jednak, iż zwracała się z prośbą o wydanie zaświadczenia w tym przedmiocie do kolejnych oddziałów ZUS. Jednak bezskutecznie, gdyż wszystkie jednostki odmawiały wydania takiego zaświadczenia z uwagi na brak dokumentacji, która potwierdzałyby wskazane okoliczności.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując dotychczasową argumentację. Wskazał ponadto, iż w jego ocenie nie jest możliwe ustalenie okoliczności związanych z inwalidztwem M. M. na podstawie dowodów z zeznań świadków. Niezależnie od powyższego okres opieki nad członkiem rodziny mógł zostać uwzględniony dopiero od dnia (...) tj. po osiągnięciu przez J. S. 16-tego roku życia, a nie jak domagała się wnioskodawczyni od dnia 18 stycznia 1968 r..

Na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2013 r. wnioskodawczyni sprecyzowała, iż domaga się zliczenia jako okresu nieskładkowego okresu opieki nad matką od dnia 18 stycznia 1969 r. do dnia 01 stycznia 1971 r..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni J. S. urodziła się w dniu (...) r..

W lipcu 1958 r. zmarł ojciec wnioskodawczyni. W okresie od dnia 18 stycznia 1969 r. do dnia 01 grudnia 1971 r. J. S. zamieszkiwała wraz z matką M. M. w G.. Od czasu narodzin wnioskodawczyni, M. M. wymagała stałej opieki. Cierpiała na niedowład nóg. Z tego względu wnioskodawczyni, po ukończeniu szkoły podstawowej nie kontynuowała nauki. Zatrudnienie podjęła w grudniu 1971 r.. Matka ubezpieczonej zmarła w dniu 03 listopada 1972 r..

W spornym okresie M. M. nie legitymowała się orzeczeniem stwierdzającym całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji, nie posiadała też orzeczenia o zaliczeniu jej do stopnia niepełnosprawności.

Decyzją z dnia 23 listopada 2012 r. wnioskodawczyni przyznano emeryturę od dnia 01 listopada 2012 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto kwotę bazową w wysokości 2974,69 zł, okresy składkowe w wymiarze 39 lat, 8 miesięcy i 17 dni (476 miesięcy okresów składkowych) oraz 2 miesiące i 7 dni okresów nieskładkowych (2 miesiące okresów nieskładkowych).

Zakład Ubezpieczeń nie uwzględnił przy ustalaniu wysokości emerytury okresów:

- od 18 stycznia 1969 r. do 01 grudnia 1971 r., tj. okresu opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do grupy I inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo uznanym za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat z uwagi na brak dokumentacji w tym przedmiocie;

- od 01 czerwca 1985 r. do 30 czerwca 1985 r. oraz od 01 sierpnia 1985 r. do 31 grudnia 1985 r., tj. w okresie wykonywania pracy nakładczej z uwagi na osiągnięcie wynagrodzenia w kwocie niższej niż połowa najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie;

- od 31 maja 1985 r. do 31 maja 1985 r., od 01 lipca 1985 r. do 31 lipca 1985 r. oraz od 01 stycznia 1986 r. do 01 lutego 1986 r. z uwagi na nieosiągnięcie wynagrodzenia z tytułu wykonywania pracy nakładczej;

- od 01 grudnia 2011 r. do dnia wydania decyzji w przedmiocie przyznania emerytury z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej z uwagi na nieopłacanie składek na ubezpieczenie społeczne.

dowody: - dokumenty w aktach ZUS: decyzja, k. 45, t. IV; wniosek o emeryturę, k. 1;

- wyjaśnienia wnioskodawczyni, k. 29;

- pismo z dnia 25 stycznia 2013 r. wraz z załącznikami, k. 14-23.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2009.153.1227) okresami nieskładkowymi są przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy niewykonywania pracy, w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia.

W niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, iż przed dniem nabycia prawa do emerytury, a po ukończeniu 16-tego roku życia, tj. w latach 1969-1971, tj. przez okres nieprzekraczający sześciu lat wnioskodawczyni samodzielnie sprawowała opiekę nad matką, gdyż ojciec wnioskodawczyni zmarł, gdy ta była jeszcze dzieckiem Ze względu na niedowład nóg, M. M.wymagała stałej pomocy. Z tej przyczyny w spornym okresie ubezpieczona nie kontynuowała nauki, ani nie podjęła zatrudnienia. Jednocześnie należy zauważyć, iż M. M.jest "członkiem rodziny" w rozumieniu art. 7 pkt 7 ustawy emerytalnej, albowiem w świetle art. 67 ustawy emerytalnej, rodzice należą do kręgu osób uprawnionych do renty rodzinnej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 lutego 1999 r., sygn. akt III AUa 753/98). Co istotne, organ rentowy nie kwestionował przedmiotowych okoliczności. Wskazywał jednak, iż spełnienie powyższych warunków nie przesądza o zaliczeniu okresu opieki nad członkiem rodziny jako okresu nieskładkowego w rozumieniu art. 7 ustawy emerytalnej. W tym względzie Sąd podzielił stanowisko Zakładu Ubezpieczeń.

Niezależnie od powyższego należy bowiem wykazać, iż osoba, nad którą sprawowano opiekę została zaliczona do I grupy inwalidów lub uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym. Skoro więc wnioskodawczyni twierdziła, iż jej matka została zaliczona do I grupy inwalidów, winna tę okoliczność wykazać.

Odwołując się do utrwalonego w judykaturze poglądu należy zauważyć, iż dla wykazania, że członek rodziny, nad którym sprawowano opiekę został zaliczony do I grupy inwalidów wymaga się formalnego potwierdzenia tego stanu. Uwagę zwraca bowiem, iż zaliczenie do grupy inwalidzkiej następuje w trybie przepisów ustawy emerytalnej. Wynika z tego, że inwalidztwo I grupy, podobnie jak całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji są stanami prawnymi. Zaliczenie okresu opieki nad członkiem rodziny innym niż dziecko do stażu ubezpieczeniowego jest jednocześnie możliwe jedynie wtedy, gdy przesłanka inwalidztwa zostanie stwierdzona poprzez "dokonanie faktu", czyli zaliczenie lub uznanie osoby wymagającej opieki do grona osób wymienionych w tym przepisie przed rozpoczęciem okresu sprawowania opieki (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 05 lipca 2011 r., sygn. akt I UZP 3/11). Zatem okres nieskładkowy, o którym mowa w art. 7 pkt 7 ustawy emerytalnej, powinien każdorazowo zostać wykazany przez osobę ubiegającą się o przyznanie prawa do emerytury poprzez złożenie stosownego orzeczenia, które stanowiłoby formalne potwierdzenie inwalidztwa.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy zważyć, iż wnioskodawczyni nie posiadała dokumentu potwierdzającego, iż M. M. w okresie od 18 stycznia 1969 r. do 01 grudnia 1971 r. została zaliczona do I grupy inwalidów lub też uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji czy za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym. Okoliczności tej nie kwestionowała sama ubezpieczona, która w toku przesłuchania przyznała, iż kilkakrotnie bezskutecznie zwracała się do różnych oddziałów ZUS celem uzyskania zaświadczenia o inwalidztwie matki.

Sąd Najwyższy w uchwale z 5 lipca 2011 r. (I UZP 3/11) rozstrzygnął zagadnienie prawne i stwierdził, że: "Przypadający przed dniem nabycia prawa do emerytury okres niewykonywania pracy, spowodowany koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny, który nie legitymował się orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, nie stanowi okresu nieskładkowego w rozumieniu art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1127 ze zm.)". W uzasadnieniu uchwały podkreślono między innymi, że uznanie osoby za całkowicie niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji oraz zaliczenie do grupy inwalidzkiej następuje w trybie przepisów ustawy emerytalnej, a uznanie za osobę niepełnosprawną w trybie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej

oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzeń wykonawczych do tych ustaw. Tak więc inwalidztwo I grupy, całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji są stanami prawnymi. Ich zaistnienie musi więc zostać stwierdzone wcześniej orzeczeniem, w trybie wynikającym z przepisów. Z tego powodu ustawodawca nie musiał dodatkowo precyzować, że przesłanki te mają być stwierdzone wcześniej lub, że chodzi o opiekę nad członkiem rodziny posiadającym orzeczenie (legitymującym się orzeczeniem). Wynika z tego, że konieczność opieki nad osobą posiadającą określone w przepisie art. 7 pkt 7 ustawy cechy wymaga, by cechy te zostały stwierdzone w trybie ustawowym przed okresem opieki” - Vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2011r. I UK 87/11.

W cyt.w/w wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że” znaczenie ma więc aspekt dowodowy, który rozwiązuje sam ustawodawca stawiając wymóg uprzedniego "zaliczenia" lub "uznania" tych stanów za inwalidztwo lub niepełnosprawność, a więc formalnego ich potwierdzenia. Tylko wówczas spełnia się warunek okresu nieskładkowego, czyli czy opieka wykonywana jest nad osobą o kwalifikowanym stopniu niezdolności do pracy lub niepełnosprawności. Rozwiązanie to eliminuje ewentualne przyszłe spory w tym zakresie. Ustalenie ex post tych stanów lub granic między stopniami niezdolności do pracy czy niepełnosprawności może być utrudnione i nie ma przede wszystkim waloru wynikającego z aktualnego badania osoby będącej pod opieką. Uprzednie potwierdzenie przez uprawnione organy stopnia niezdolności do pracy czy niepełnosprawności jasno też określa sytuację ubezpieczonego zainteresowanego emeryturą, który w okresie opieki z reguły nie podejmuje zatrudnienia lub znacznie je redukuje. Wówczas posiadanie potwierdzenia określonego inwalidztwa czy niepełnosprawności stanowi warunek wyjściowy do przyszłego zaliczenia okresu jako nieskładkowego a zarazem ma wpływ na określenie relacji z osobą nad którą opieka jest wykonywana”.

Brak dokumentów potwierdzających zaliczenie matki wnioskodawczyni do I grupy inwalidów stanowiło zatem podstawę do pominięcia okresu opieki nad M. M. w ramach ustalania wysokości emerytury. Była to również przeszkoda do ustalenia stanu inwalidztwa następczo (w postępowaniu sądowym), na podstawie dowodu z przesłuchania świadków. por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2011 r., sygn. akt I UK 87/11). Z uwagi na powyższe Sąd pominął przy rozstrzygnięciu przedmiotowej sprawy zawnioskowany przez ubezpieczoną dowód z przesłuchania świadków.

Na marginesie należy wskazać, iż Sąd pominął w rozważaniach okoliczności związane z niezaliczeniem przez organ rentowy okresów wykonywania przez wnioskodawczynię pracy nakładczej oraz prowadzenia działalności gospodarczej, albowiem ubezpieczona nie kwestionowała w odwołaniu tej części decyzji ZUS.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał zaskarżoną decyzję organu rentowego za prawidłową i oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.